

متن پرسش

سلام. استاد شما فرمودید که آیه تطهیر و آیه ۳ مائده که در روز غدیر نازل شد و برخی دیگر از آیات جای اصلی شان اینجا نبوده و بنا به دلایلی جای آنها توسط پیامبر عوض شده است لطفا دلیل این تغییر مکان را توضیح دهید.

متن پاسخ

- باسمه تعالی: سلام علیکم: آن قسمت که در کتاب مبانی نظری نبوت و امامت در این رابطه بحث شده است را خدمتتان کپی می‌کنم: وضع خاص آیات مربوط به اهل‌البیت در قرآن . به دستور خدا، آیات مربوط به اهل‌البیت(ع) در لابه لای بقیه‌ی آیات قرار گرفته تا به دلیل تعصبات قومی که هنوز در عمق روح مردم عرب آن زمان باقی بوده، مردم حساسیت تعصب آمیز نسبت به اهل‌البیت(ع) نشان ندهند و بر سر موضوع اهل‌البیت معرکه نگیرند و یا آن قسمت از قرآن را که مربوط به اهل‌البیت است مطلقاً رها کنند و یا به حاشیه برانند. به عنوان مثال قرآن می‌فرماید: «حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْفُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ وَأَنْ تَسْتَفْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فَسُقٌ - الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا - فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ» ملاحظه کنید ابتدا بحث تحریم خوردن میته در آیه مطرح است، بعد در مورد ولایت علی و یأس کفار از آن معرفی سخن می‌گوید، و سپس همان بحث قبلی در مورد چگونگی حلال شدن خوردن میته را ادامه می‌دهد. به خوبی معلوم است که از قسمت «الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا» وسط آیه قرار گرفته است. یا ملاحظه می‌کنید آیه‌ی «يا ايها الرسول» در بین آیات ۶۶ تا ۶۸ سوره‌ی مائده چنین است: می‌فرماید: «وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ - يا ايها الرسول بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ - قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ» ابتدای آیه بحث بر سر اهل کتاب است که چنین و چنان کنند، بعد آیه‌ی مربوط به ابلاغ ولایت علی را می‌آورد و سپس همان بحث اهل کتاب را ادامه می‌دهد. موقعیت آیه‌ی تطهیر چنین است:

می‌فرماید: «يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا، وَقُرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ - إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا - وَادْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا». در ابتدا و انتهای آیه توصیه‌هایی است به زنان پیامبر خدا f که رعایت سخن‌گفتن را با نامحرم بکنند و در خانه‌های خود به انجام وظیفه بپردازند. ولی در وسط آیه بحث عصمت اهل‌البیت h را به میان می‌آورد که حکایت از مسئولیتی است که براساس آن طهارت به عهده‌ی آن‌ها گذارده شده است. راز این شیوه‌ی بیان در این است که در میان تمام دستورات اسلامی هیچ دستوری نبوده است که مثل تبعیت از خاندان پیامبر و امامت امیرالمؤمنین (ع) مورد انکار واقع شود و لذا عملاً با این روش هم قرآن حفظ گردید و هم موضوع اهل‌البیت (ع) مطرح شد تا آیندگان با دقت بیشتری متوجه شوند چگونه به هدایت کامل که همانا توجه به اهل‌البیت است، می‌توان دست یافت. شاید علت این روش را بتوان در سخن مولوی جستجو کرد که می‌گوید: وگر از عام بترسی که سخن فاش کنی سخن خاص نهان در سخن عام بگو و راز آن نیز بترسی هله چون مرغ چمن دمامد زمزمه‌ی بی‌آلف و لام بگو همچو اندیشه که دانی تو و دانای ضمیر سخن بی‌مد و بی‌نقطه و ادغام بگو سیوطی گوید که طبرانی تخریج کرده از ابوالحمراء که می‌گفت: دیدم رسول‌الله f را که به مدت شش ماه می‌آمد درب‌خانه‌ی علی و فاطمه و آیه‌ی تطهیر را می‌خواند. راستی در پشت این حرکات چه پیامی نهفته است؟ رسول خدا f اندیشه‌ها را به کدام سو می‌خواهند بکشانند؟ موفق باشید